

Izdavač i autor: Lokalna Inicijativa LINK
Adresa: Kralja Petra I, Severna Mitrovica
Websajt: <http://www.linkkosovo.org>
Kontakt: office@linkkosovo.org

Unapređenje lokalnih politika za preduzetništvo mladih kroz parcitipativni pristup

Izveštaj istraživanja

Ova publikacija je nastala u okviru projekta „Unapređenje lokalnih politika za preduzetništvo mladih kroz parcitipativni pristup“ iplementiranog od strane Linka iz Severne Mitrovice i 7Arte iz Južne Mitrovice podržanog kroz Civil Society Catalytic Fond koji je deo Inclusive Development programa koji sprovodi UN-Habitat, PAX and CBM. Mišljenja, stavovi i rezultati prikazani u ovoj publikaciji predstavljaju stavove autora i ni na koji način se ne može smatrati da oni predstavljaju stavove donatora.

Najvažniji rezultati:

47% svih ispitanika je nezaposleno.

Stopa nezaposlenosti je mnogo viša među ispitanicima koji su kosovski Srbi (56,5%) nego među ispitanicima kosovskim Albancima (40,4%).

33,9% muških ispitanika Albanaca je izjavilo da su nezaposleni u odnosu na 47,3% ispitanica Albanci. Ne postoji značajna razlika između statusa nezaposlenosti muških i ženskih ispitanika iz srpske zajednice.

44,5% ispitanika planira da napusti Kosovo. 9,6% više Srba nego Albanaca planira da napusti Kosovo.

Srpski ispitanici se osećaju manje bezbedno da ulože u biznis u svojoj opštini. Na skali od 1 do 5, Srbi su ocenili bezbednost svojih ulaganja sa 2,57. Ispitanici Albanci, s druge strane, ocenili su bezbednost da ulažu u Južnu Mitrovicu sa 2,80.

Nešto viši procenat srpskih (43,5%) nego albanskih ispitanika (36,7%) izjavilo je da ima poslovnu ideju koju planiraju da realizuju. Slično tome, viši procenat ispitanika Srba (13,8%) bio je neuspešan prilikom realizovanja svoje poslovne ideje nego što je to slučaj sa njihovim komšijama Albancima (6,6%).

Viši procenat stanovnika Severne Mitrovice (27,5%) nego stanovnika Južne Mitrovice (13,7%) očekuje da će lokalne vlasti da poboljšaju uslove za preduzetništvo kod mladih.

Skoro 60% naših ispitanika izjavilo je da nikada nisu učestvovali u javnim diskusijama koje su organizovale opštinske vlasti.

Kontekst:

Upitnici su sprovedeni između 15. i 18. juna na raznim mestima u Južnoj Mitrovici i Severnoj Mitrovici, dok je od anketara traženo da intervjuišu mlade ljude između 18 i 35 godina. Ukupno je urađeno 400 upitnika na nasumičan način, putem intervju formata jedan na jedan.

Dve opštine, Severna i Južna Mitrovica nekada su predstavljale jedinstvenu administrativnu zonu, jednu opštinu, sve do 1999. godine.

Neformalno gledano, grad je podeljen tokom sukoba 1999. kada su velike demografske promene i proterivanje stanovništva sa juga i severa učinile da reka Ibar postane dominantna etnička granica.

Formalno gledano, grad se podelio maja 2012. kada je uspostavljena administrativna kancelarija po kosovskom sistemu zadužena za Severnu Mitrovicu. Februara 2014, ova kancelarija je preobražena u opštinsku upravu na čelu sa gradonačelnikom izabranim na lokalnim izborima.

Dve opštine su sada podeljene na osnovu obala reke Ibar uz izuzetak jednog sela koje je i dalje sporna teritorija za dve opštinske uprave. Međutim, bez obzira na etničke i geografske podele, građanstvo na obe strane reke pogođeno je ozbiljnim propadanjem grada koji je nekada bio industrijska i kulturna prestonica u čijoj se senci nalazila čak i Priština.

Kontrast bogate industrijske prošlosti koja je uveliko počivala na rudarskom kompleksu Trepča i ugostiteljskim biznisima koji su podržavali industrijskog džina i postkonfliktno nestabilno bezbednosno okruženje, posebno u Severnoj Mitrovici, jeste primarni fokus svih diskusija o ekonomiji u obema opštinama.

Pored toga, istraživanje pokazuje da se mladi, generalno gledano, nalaze u teškoj poziciji, ograničeni nestabilnim životnim uslovima koje su pogoršale etničke i političke tenzije, uglavnom izolovani od svojih vršnjaka u drugim delovima Evrope.

Kao zaključak, mladi smatraju da su potcenjeni i diskriminirani u pogledu ideja koje bi mogli da ponude, a od kojih bi njihove zajednice imale koristi.

Opis uzorka:

Sledeći dokument je deo projekta koji ima za cilj da poveća građansku aktivnost u uticaju na prioritete, planiranje i donošenje odluka lokalne samouprave uvođenjem participativnog pristupa u razvoju lokalnih preduzetničkih strategija mladih u opštinama Severna i Južna Mitrovica.

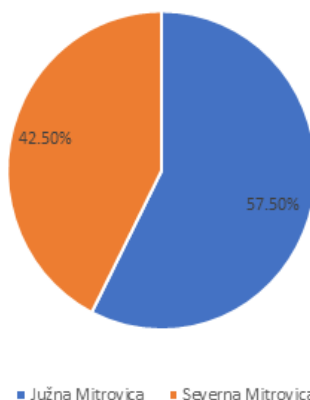
Istraživanje javnog mnjenja o preduzetništvu mladih sprovedeno je kako bi se podržao proces izrade opštinskih strategija za omladinsko preduzetništvo opština Severna i Južna Mitrovica.

Pored toga, svrha jednog dela pitanja u vezi sa nivoom trenutnog učešća mladih u ove dvije opštine u inicijativama za razvoj općinske politike je da pomogne da se utvrde indikatori za mjerenje budućeg napretka ili nazadovanja aktivnosti koje ciljaju ovom posebnom polju društvenog angažmana sa lokalnim institucijama.

Sama istraživanja su prvenstveno kvantitativna, ali su obuhvatila i četiri intervjua, dva okrugla stola i dve fokus grupe. Ukupno 37 ljudi je bilo uključeno u kvalitativni deo istraživanja, četiri osobe su intervjuisane, dodatnih šest osoba je uključeno u okrugli sto, u Severnoj Mitrovici, dok je osam osoba učestvovalo u fokus grupi u Severnoj Mitrovici a, sedam osoba je bilo uključeno u fokus grupi u Južnoj Mitrovici, dok je dvanaest ljudi učestvovalo u okruglom stolu u istoj opštini.

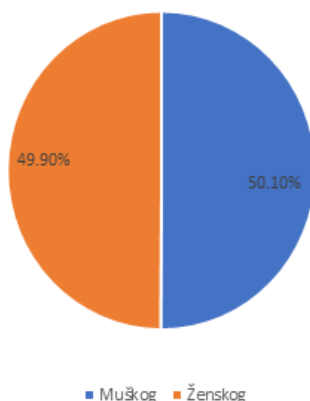
U kvantitativnom delu istraživanja, bilo je ukupno 400 ispitanika iz opština južne i severne Mitrovice, nešto veći broj ispitanika je bio iz Južne Mitrovice (230) koji takođe ima skoro tri puta veće stanovništvo od Severne Mitrovice (170). S obzirom na to da je focus projekta usmeren na mlade, ispitanici su samo ispitanici u starosnoj dobi od 18 do 35 godina, a prosečna starost ispitanika je 23,65 godina.

Odakle ste?

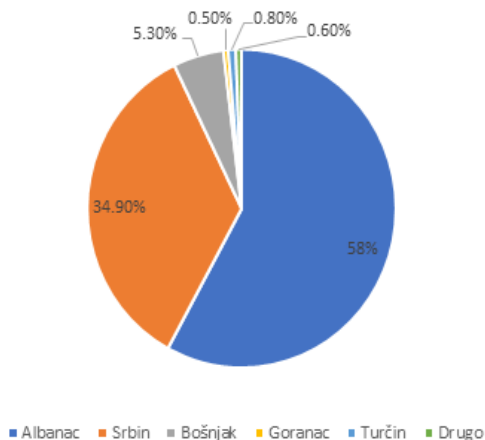
Ispitanici su podjednako bili zastupljeni po polu, gde je 198 ispitanika muškog i 197 ženskog pola, dok je 5 ispitanika odbilo da se izjasni.

Kog ste pola?

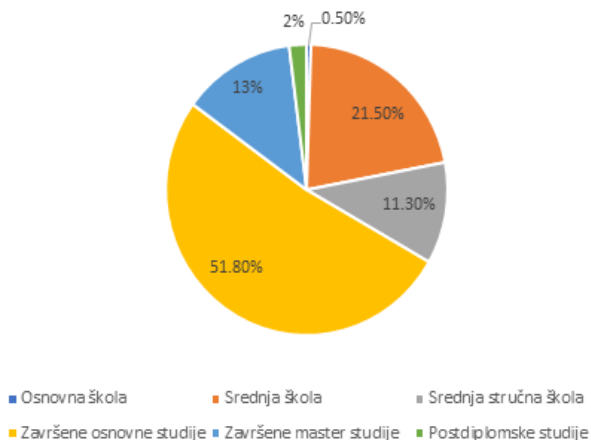
Kosovski Albanci činili su skoro 60% ispitanika, oko trećine ispitanika bili su kosovski Srbi, a nešto više od 5% Bošnjaci.

Koja je vaša etnička pripadnost?

Polovina ispitanika ima završene osnovne fakultetske studije, dok druga po veličini grupa ispitanika ima diplome iz srednje škole.

Stepen obrazovanja

Skoro polovina ispitanika je izjavila da su nezaposleni, dok trećina ima stabilno radno mesto. Nezaposlenost je nešto zastupljenija u zajednici kosovskih Srba, gde se beleži manje sezonskih radnika i manje mladih zaposlenih na duže staze. Ima nekih razlika između stepena obrazovanja ispitanika. Tabela koja sledi pokazaće te razlike:

	Osnovna škola	Srednja škola	Srednja stručna škola	Završene osnovne studije	Završene master studije	Postdiplomske studije	Ukupno
Srbi	0%	28.1%	9.4%	38.1%	20.1%	4.3%	100%
Albanci	0%	18.6%	13.9%	57.6%	9.5%	0.4	100%

Ove razlike su značajne, ali bi ih trebalo pripisati uzrastu ispitanika; među najučestalijim ispitanicima kod kosovskih Albanaca jesu oni između 19 i 24 godina, dok su najčešći ispitanici kod kosovskih Albanaca oni između 24 i 28 godina.

Da li ste zaposleni?

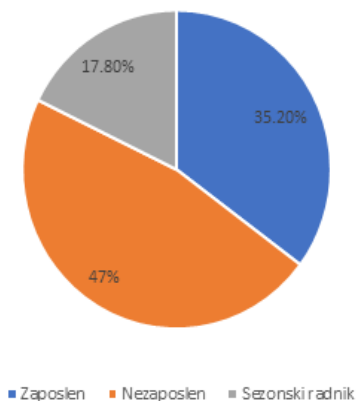

Tabela u nastavku pokazuje razdvojenost stope nezaposlenosti po etničkoj pripadnosti.

	Zaposlen	Nezaposlen	Sezonski radnik	Ukupno
Srbi	31.9%	56.5%	11.6%	100%
Albanci	38.3%	40.4%	21.3%	100%

Status zaposlenosti takođe se razlikuje i po rodnim grupama, gde je 51,5% ispitanica izjavilo da su nezaposlene, za razliku od 42,6% muških ispitanika. U srpskoj zajednici ne postoje razlike u statusu zaposlenosti dva pola (56,7% srpskih muških ispitanika nezaposleno je, kao i 56,3% srpskih ispitanica), međutim, razlika je mnogo veća u albanskoj zajednici, gde je 33,9% albanskih muških ispitanika izjavilo da su nezaposleni u kontrastu sa 47,3% albanskih ispitanica koje su dale isti odgovor.

Prilikom sprovođenja kvalitativnog dela ankete, od ispitanika se zahtevalo da iznesu preciznija tumačenja ovih razlika u rezultatima. Ispitanici iz Severne Mitrovice izjavili su da ova razlika postoji zbog jasnije situacije u Južnoj Mitrovici koja nema dualni administrativni sistem. Drugi su tvrdili da Severna Mitrovica, kao znatno manja opština, nudi manje prilika. Ipak, ispitanici su se, uzevši sve u obzir, saglasili da je tržište rada na Kosovu pristupačnije kosovskim Albancima zbog veće slobode kretanja.

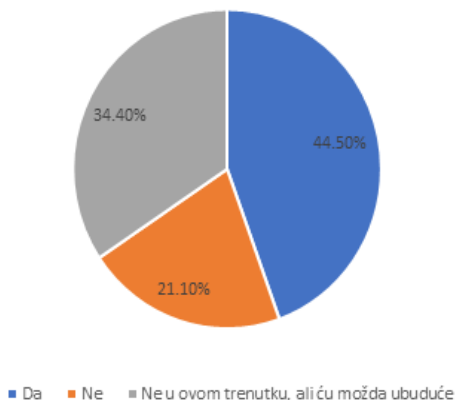
Ispitanici iz Južne Mitrovice uglavnom su izražavali nevericu posmatrajući rezultate, tvrdeći da bi nezaposlenost morala biti viša u Južnoj Mitrovici. Jedan ispitanik je tvrdio da činjenica podeljenosti grada utiče na stepen nezaposlenosti.

Prema zvaničnim podacima Kancelarije za zapošljavanje u Južnoj Mitrovici, ima 6.000 ljudi u ovoj opštini koji traže posao preko ove kancelarije. Međutim, direktor kancelarije, Besmir Salihu, izjavio je da ova brojka ne odražava pravu situaciju, jer ne koriste sve nezaposlene osobe usluge Kancelarije za zapošljavanje. On je dodao da je 2017. ova kancelarija imala 40 prijavljenih za svako radno mesto.

Rezultati istraživanja:

Više od 40% naših ispitanika izjavilo je da planiraju da napuste Kosovo. Kada su u pitanju etničke grupe, nešto je veći procenat među kosovskim Srbima od onih koji planiraju da napuste Kosovo. Slično tome, procenat muških ispitanika koji imaju nameru da napuste Kosovo (50,8%) veći je od procenta ispitanica koje ovu opciju smatraju poželjnom (38,3%).

Planirate li da napustite Kosovo?

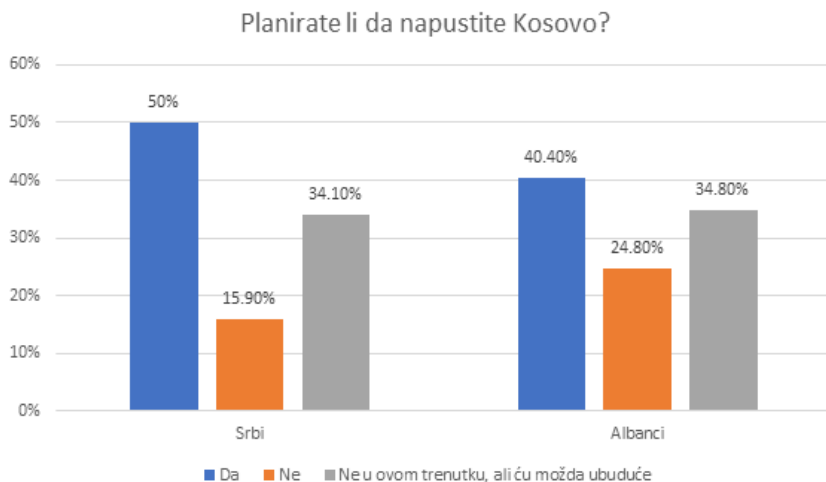
Tokom sprovođenja kvalitativnog dela ankete, upitali smo učesnike o položaju mladih ljudi u njihovim opštinama.

Kada je reč o zajednici u Južnoj Mitrovici, njihovi odgovori bi mogli na ovakav način da se sumiraju: mladi su aktivni, spremni da volontiraju i angažuju se, ali su obeshrabreni zbog manjka poštovanja ili čak zbog nemarnosti sistema prema njima, posebno kada je reč o procesu odlučivanja. Aktuelna situacija je učinila da mnogi žele da odu u inostranstvo, što su nalazi koje potvrđuju i učesnici. Jedan učesnik je primetio da je broj organizacija civilnog društva (OCD) koje se bave mladima takođe umanjen u poslednjih nekoliko godina. Nefer radni uslovi predstavljaju još jednu brigu za dvoje učesnika koji su izjavili da mali procenat mladih koji jesu zaposleni ipak ne dobija nadoknadu za rad ili se od njih traži da rade prekovremeno bez kompenzacije.

Suprotno tome, njihovi vršnjaci u Severnoj Mitrovici svaljuju krivicu za stanje u kom se nalaze mladi upravo na same mlade, opisujući ih kao neaktivne, nezainteresovane ili kao nekoga ko nema perspektivu.

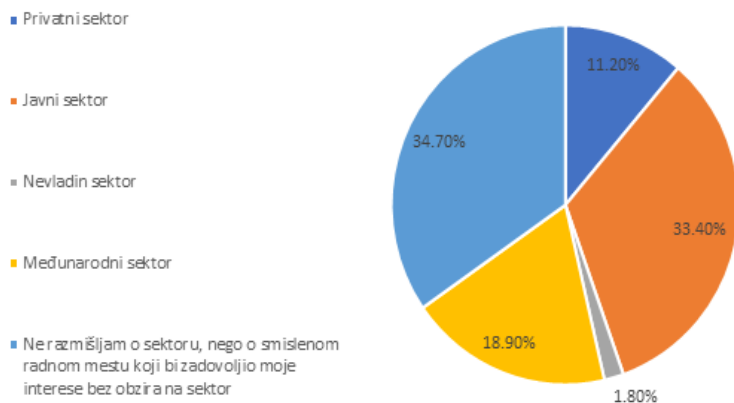
Nekoliko procenata mladih koji su zaposleni dominantno su studenti koji nisu iz Mitrovice i koji moraju da rade da bi se izdržavali tokom studiranja.

Grafikon u prilogu pokazuje razdvojenost odgovora po etničkoj grupi.

Trećina ispitanika je rekla da je javni sektor njihov prvi izbor kada je reč o zapošljavanju, dok bi tek 11,2% njih radije izabralo privatni sektor.

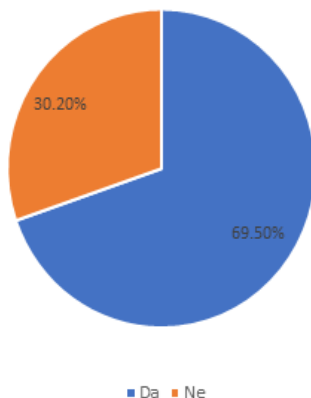
U kom sektoru biste radije radili?

Bez obzira na izbor sektora, ogromna većina ispitanika koji imaju radno iskustvo stekli su ga u privatnom sektoru. Muškarci imaju više

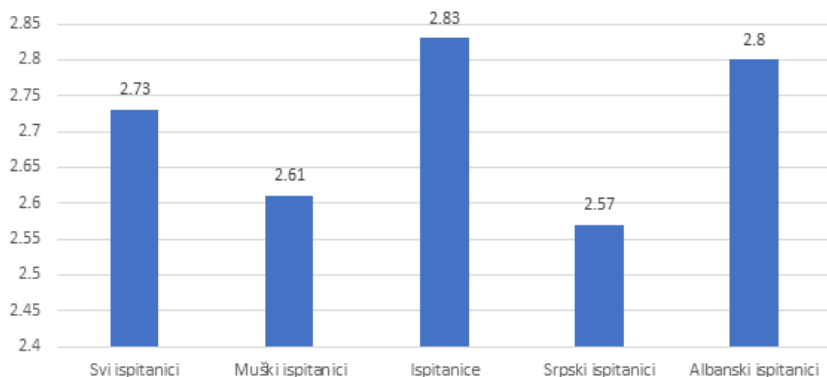
iskustva radeći u privatnom sektoru (79,7%), ali je više od polovine naših ispitanica izjavilo isto to (60,7%).

Imate li radno iskustvo u privatnom sektoru?

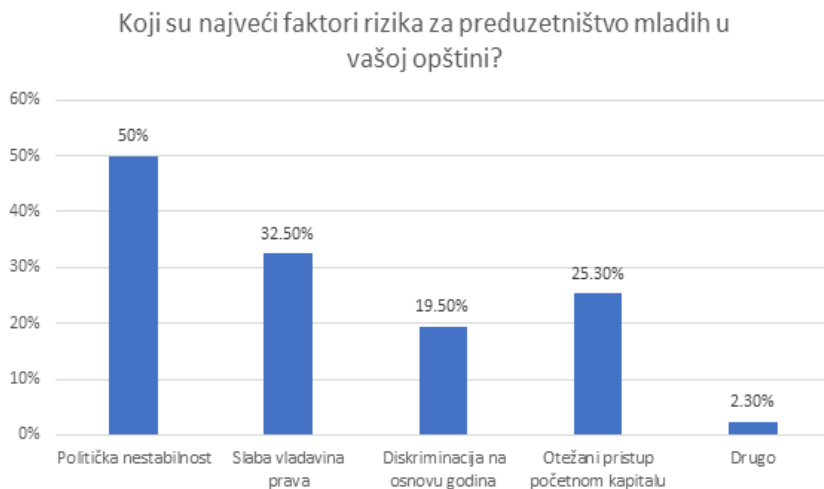

Ispitanici su zamoljeni da iskažu svoju percepciju prema tome koliko bi bilo bezbedno uložiti u biznis u opštini u kojoj žive. Stepenn bezbednosti je izražen na skali od 1 (sasvim nebezbedno) do 5 (sasvim bezbedno). Iako je 3 bio najučestaliji odgovor, prosekn odgovora svih ispitanika je 2,73. Ispitanici Srbi osećaju da bi njihovo ulaganje bilo nešto nebezbednije (2,57) od ispitanika Albanaca (2,80). Takođe, muškarci se osećaju manje bezbedno da ulažu u svoju opštinu (2,61) od žena (2,83).

Na skali od 1 (sasvim nebezbedno) do 5 (sasvim bezbedno), koliko se bezbedno osećate da uložite u biznis u svojoj opštini?

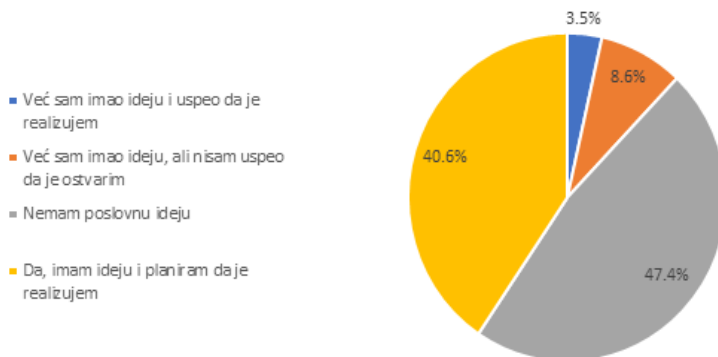

Ispitanici su upitani o tome koji su glavni faktori rizika kada je reč o preduzetništvu mladih u njihovoj opštini, gde je nestabilna politička situacija istaknuta kao činilac najvećeg rizika. Ispitanici su imali mogućnost izbora više faktora rizika.

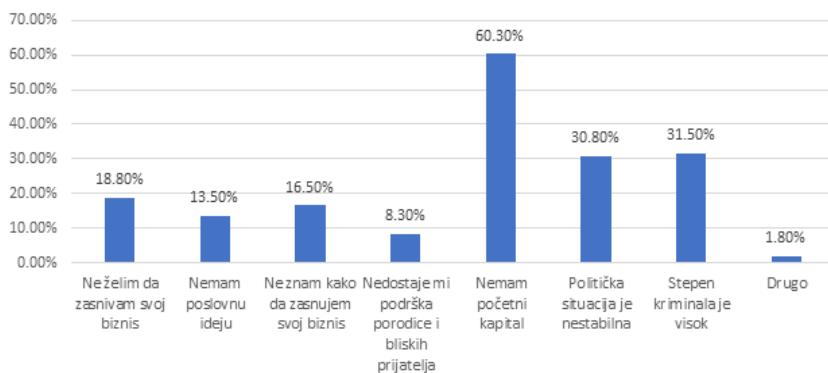
Skoro polovina ispitanika u anketi nema poslovnu ideju koju planiraju da razviju u naredne tri godine. Nešto je veći procenat srpskih ispitanika (43,5%) od albanskih ispitanika (36,7%) izjavio da imaju poslovnu ideju koju planiraju da realizuju. Slično tome, viši procenat srpskih ispitanika (13,8%) bio je neuspešan u realizovanju svoje poslovne ideje u odnosu na albanske komšije (6,6%). Razlike u odgovorima između polova nisu značajne.

Imate li poslovnu ideju koju planirate da realizujete u sledeće 3 godine?

Iako je politička situacija bila ono što su ispitanici smatrali najvećim faktorom rizika za preduzetništvo mladih u svojim opštinama, kada se generalno gleda, situacija je nešto drugačija na individualnom planu. Manjak kapitala, kriminal i politička situacija jesu problemi za koje mladi smatraju da imaju negativan efekat na njihovu sposobnost da osnuju i razviju biznis.

Koji je najveći problem za vas lično, a koji utiče na to da otvorite ili osnažite svoj biznis?

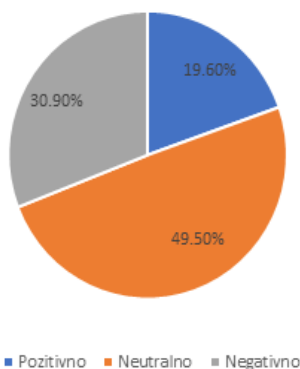

Iako su ovo pojedinačne prepreke, percepcija kolektiviteta u zajednici je izuzetno negativna. Na primer, kada su upitani da opišu svoje vršnjake u jednoj reči, mladi ljudi iz Severne Mitrovice koji su učestvovali u fokus grupi iskoristili su sledeće izraze: zavisnici, lenjivci, staromodni, egoisti, apatični i čekaju na bolje sutra.

Iako blago optimističniji, odgovori iz albanske zajednice iskazani su na sličan način: pasivni od 2015, očajni, očajni zbog toga što su zavisni od drugih, nemotivisani, potcjenjeni, očajni zbog lokalne politike, optimističniji.

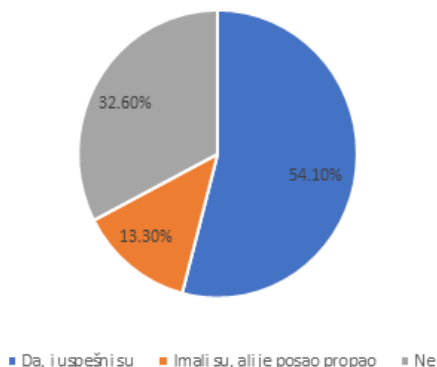
Iznenaduje da je skoro trećina naših ispitanika izjavila da su mišljenja i stavovi ljudi u njihovom neposrednom okruženju prema privatnom biznisu – negativni. Kod albanskih ispitanika (34,1%), ovaj procenat je viši nego kod srpskih ispitanika (24,5%).

Kako ljudi u vašem neposrednom okruženju gledaju na privatne biznise i preduzetništvo?

Isto tako, skoro trećina naših ispitanika nema uspešne preduzetnike kao svoje uzore u svojoj bližoj porodici ili neposrednom okruženju. Kada se uporede sa etničkom pripadnošću ispitanika, rezultati pokazuju da je procenat ispitanika koji imaju pozitivne primere uspešnih preduzetnika u svom neposrednom okruženju nešto viši kod srpskih ispitanika (62,6%) nego kod albanskih ispitanika (48,3%).

Da li neko iz vaše porodice ili bliskog okruženja vodi neki biznis?

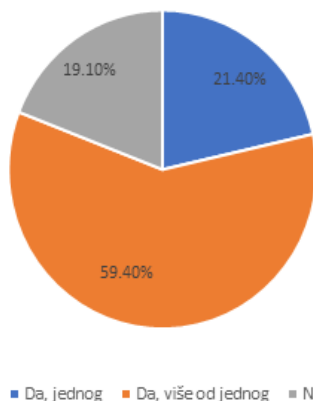

Ispitanici koji su učestvovali u kvalitativnom delu ankete izjavili su da Severna Mitrovica nije pogodno okruženje za lična ulaganja, jer politička i bezbednosna situacija mogu da preokrenu plimu za nekoliko dana i da se tako stvore ozbiljne posledice po privatne biznise. Mladi su kreativni, ali nemotivisani da ulažu svoje vreme, kreativnost i kapital u takvo okruženje. Dvoje ispitanika je tvrdilo da mladi imaju siromašan preduzetnički duh zbog okruženja, ali i zbog svoje lenjosti.

Da ponovimo, kvalitativno istraživanje je pokazalo oštri kontrast između Severne i Južne Mitrovice, gde je samo jedan ispitanik tvrdio da mladi nisu motivisani, dok je ostatak grupe tvrdio da su mladi izuzetno motivisani, ali im često nedostaju raznolike ideje ili podrška institucija za razvoj svojih biznisa.

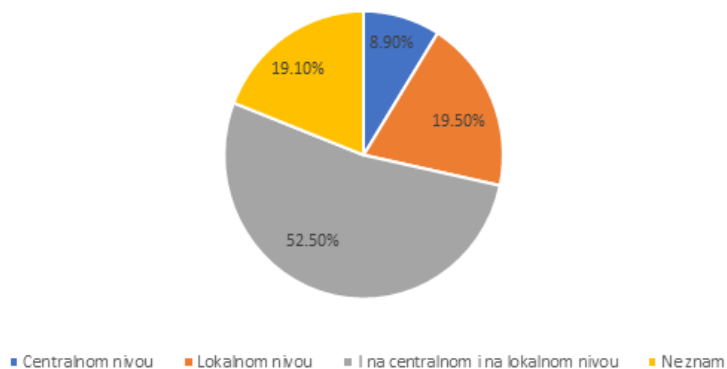
Međutim, u širem okruženju ispitanika, uzori ne manjkaju, jer je ogromna većina naših ispitanika izjavila da poznaju makar jednog uspešnog mladog preduzetnika.

Poznajete li uspešnog mladog preduzetnika?

Više od polovine ispitanika misli da se problemi preduzetništva kod mladih moraju rešiti na lokalnom i centralnom nivou vlasti. Više ispitanika iz Severne Mitrovice (27,5%) nego onih iz Južne Mitrovice (13,5%) veruje da bi politike trebalo da se promene na lokalnom nivou.

Kako bi se poboljšali uslovi za preduzetništvo kod mladih, ovim pitanjem bi se trebalo pozabaviti na:

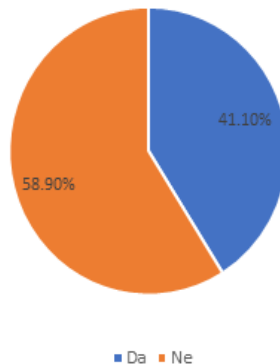

Razdvojenost odgovora prema opštinama:

	Centralni nivo	Lokalni nivo	I centralni i lokalni nivo	Ne znam
Južna Mitrovica	9.7%	13.7%	50.2%	26.4%
Severna Mitrovica	7.8%	27.5%	55.7%	9%

Skoro 60% naših ispitanika izjavilo je da nikada nisu učestvovali u javnim diskusijama koje su organizovale opštinske vlasti. Učešće građana je na nešto višem nivou u opštini Južna Mitrovica, gde je 46,5% ispitanika učestvovalo u javnim diskusijama koje su organizovale vlasti, dok je u Severnoj Mitrovici 33,7% ispitanika imalo tu priliku.

Da li ste nekada učestvovali u javnim diskusijama koje su organizovale opštinske vlasti?

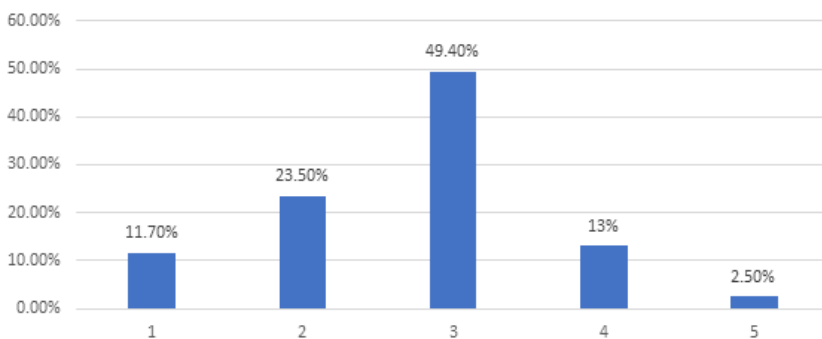

Ispitanici Srbi koji su učestvovali u kvalitativnom delu istraživanja objasnili su razliku između dve opštine, ističući manjak poverenja u opštinske vlasti, kao i osećaj bezuspešnosti. Prema njihovom mišljenju, građani osećaju da se ne bi mnogo toga promenilo kada bi oni učestvovali i da su diskusije organizovane samo da bi se ispoštovale zakonske norme.

Ispitanici iz Južne Mitrovice rekli su da je, prema njihovom iskustvu, učešće mladih mnogo veće na raspravama koje organizuju OCD i da su mladi koji učestvuju u opštinskim diskusijama samo „brojka“, da nisu tamo da bi nešto zaista promenili. Neki učesnici vide značajniju ulogu obrazovnih institucija u širenju informacija o javnim diskusijama i njihove vrednosti za zajednicu.

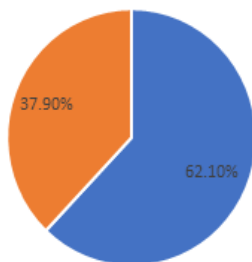
Zamolili smo ispitanike koji su učestvovali u javnoj diskusiji organizovanoj od opštinskih vlasti da procene meru u kojoj su mišljenja građana iskazana tokom ovih diskusija uvažena od strane opštinskih vlasti. Uzimanje u obzir doprinosa koji su dali građani dobilo je prosečnu ocenu od 2,71.

Ako je vaš odgovor na prošlo pitanje bio "Da", na skali od 1 do 5, gde je 1 "sasvim zanemareni", a 5 "sasvim uvaženi", u kojoj su meri opštinske vlasti uzele u obzir doprinos koji su dali građani?

Jedan ohrabrujući rezultat koji upućuje na to da bi stepen učešća građana mogao da se poveća ubuduće leži u činjenici da bi 62,1% ispitanika koji nikada nisu prisustvovali javnim diskusijama u organizaciji opštinskih vlasti ipak učestvovalo na takvim skupovima.

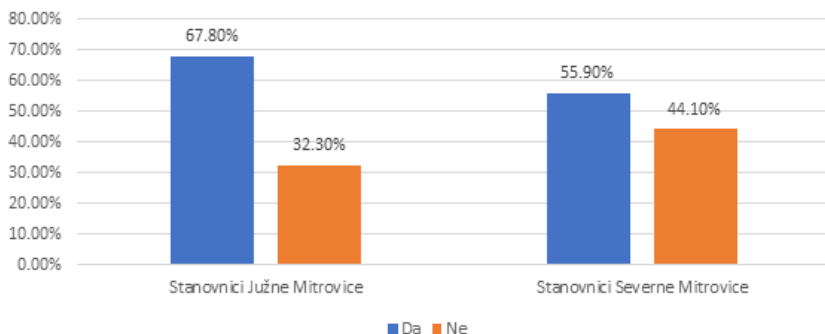
Ako je vaš odgovor na pitanje broj 18 bio "Ne", da li biste učestvovali na javnoj diskusiji u organizaciji opštinskih vlasti?

■ Da ■ Ne

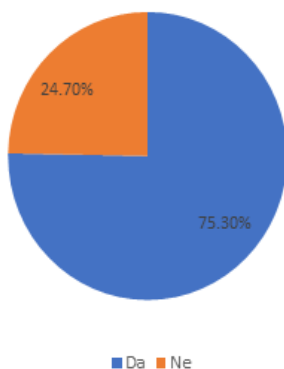
Građani Južne Mitrovice koji nikada nisu učestvovali na javnim diskusijama (67,8%) voljniji su da to učine ubuduće nego što je to slučaj sa građanima Severne Mitrovice (55,9%).

Ako je vaš odgovor na pitanje broj 18 bio "Ne", da li biste prisustvovali javnoj diskusiji u organizaciji opštinskih vlasti?

Više od 70% ispitanika bilo bi zainteresovano da učestvuje u radnoj grupi za razvoj opštinske strategije u oblasti preduzetništva kod mladih.

Da li biste prihvatili da učestvujete u radnoj grupi za izradu opštinske strategije u oblasti preduzetništva kod mladih?

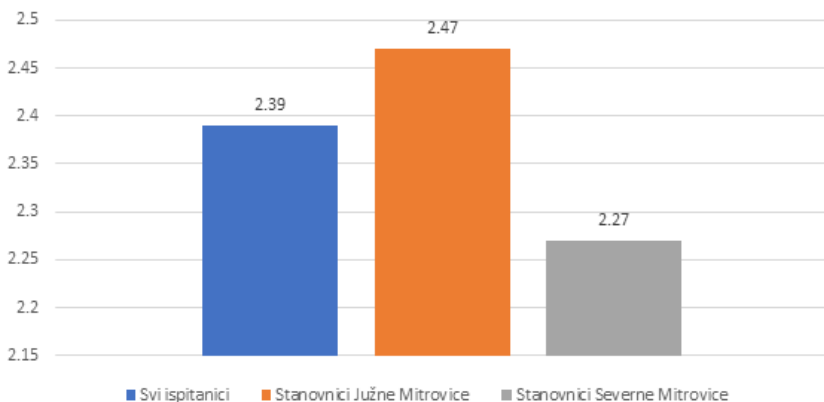

Kada je reč o pitanjima u vezi sa učešćem ili voljnošću da se učestvuje u javnim diskusijama ili procesima donošenja odluka, ne

postoje razlike u odgovorima između polova.

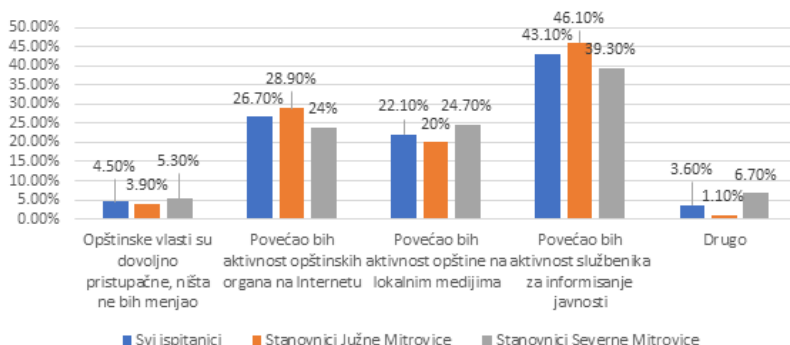
Generalno govoreći, transparentnost opština se smatra vrlo oskudnom, što su zaključili naši ispitanici. Na skali od 1 do 5, prosečna ocena ispitanika bila je 2.39.

Na skali od 1 do 5, gde 1 znači "vrlo loše", a 5 "odlično", ocenite nivo transparentnosti svoje opštine?

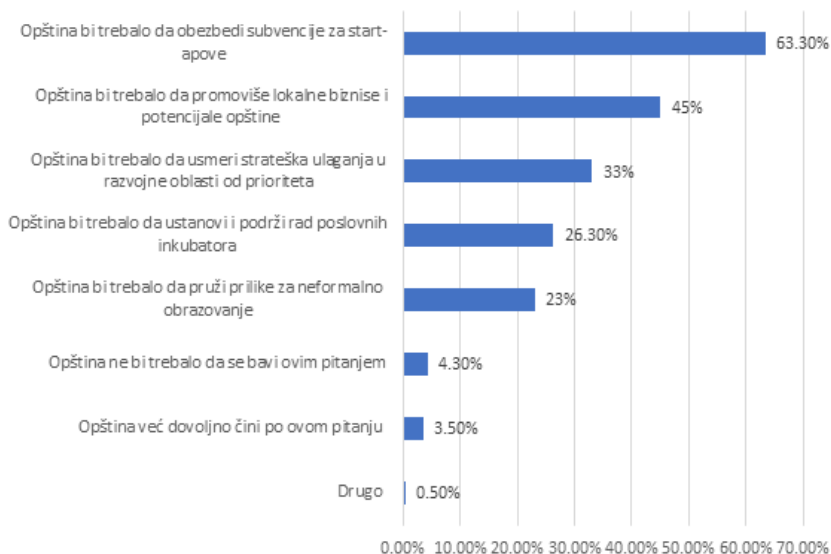
U pokušaju da ustanovimo šta građani smatraju glavnim nedostacima u odnosima sa javnošću svojih opštinskih vlasti, upitali smo ispitanike o tome šta bi oni hteli da promene u načinu na koji opština komunicira sa javnošću. Blizu polovine naših ispitanika misli da bi rad Kancelarije za informisanje javnosti trebalo da bude vidljiviji.

Kada biste mogli da utičete na politiku odnosa sa javnošću svoje opštine, šta biste promenili?

Ispitanici smatraju da je uloga opštine u pružanju podrške preduzetništvu kod mladih prvenstveno u obezbeđivanju početnog kapitala za nove poslovne ideje.

Kako vidite ulogu opštine u pružanju podrške razvoju preduzetništva kod mladih?

Olivera Pačariz, iz opštinske administracije Severne Mitrovice, izjavila je da ne postoje razvijene politike za preduzetništvo kod mladih i da njeno Odeljenje za obrazovanje ima predviđeni godišnji budžet koji se polako smanjuje kako prolaze godine, a prema kome planira aktivnosti. Ona je dodala da njeno odeljenje pokušava da drži korak sa potrebama mladih ljudi kroz javne debate i rasprave sa OCD, ali da su, generalno gledano, mladi pasivni.

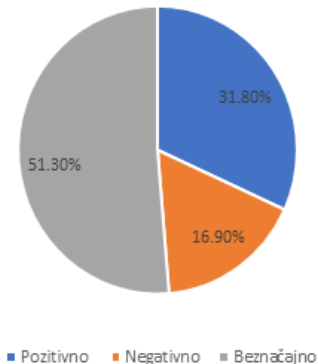
Glavni potencijal u razvoju preduzetništva kod mladih Pačariz vidi u IT sektoru. Ona je dodala i da pitanje verifikacije diploma samo pogoršava stepen nezaposlenosti u Severnoj Mitrovici.

Kao zaključak, glavni problemi mladih koje je Odeljenje za obrazovanje Opštine Severna Mitrovica prepoznalo jesu alkoholizam, zavisnost, nezaposlenost i slab pristup informacijama.

Pored uloge koju igra opština, ispitanici su zamoljeni da objasne kako vide ulogu civilnog društva prilikom promovisanja preduzetništva kod mladih. Više od polovine smatra da je uloga organizacija civilnog

društva (OCD) po ovom pitanju – beznačajna.

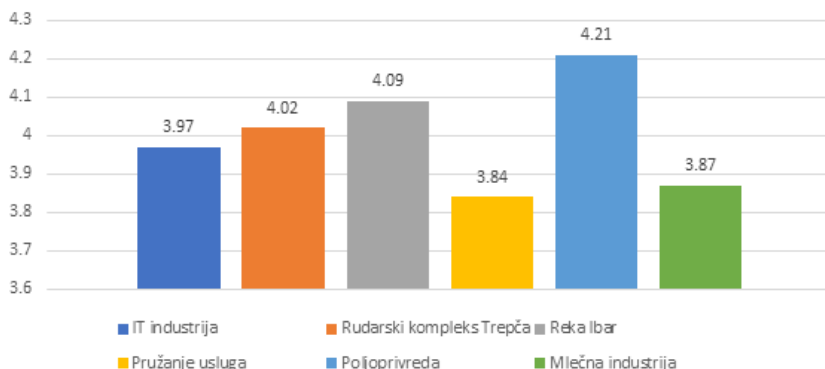
Kako vidite ulogu civilnog društva u promovisanju preduzetništva među mladima?

Ispitanici su upitani da izmere značaj ulaganja u određene oblasti ekonomije ili određene resurse, pa oni tako, generalno gledano, smatraju da su ulaganja potrebna kada je u pitanju celi sektor ekonomije.

U intervjuu sa mladim preduzetnikom iz Severne Mitrovice, uloga civilnog društva u pružanju podrške preduzetništvu kod mladih ocenjena je pozitivno. Iako on sam nije tražio pomoć kada je trebalo da otvori svoj biznis, on je izjavio da će potražiti pomoć sektora civilnog društva pri širenju svog biznisa. On smatra da bi na visoku stopu nezaposlenosti trebalo gledati kao na šansu za pronalazak prilika za samozapošljavanje. On je i sam postao preduzetnik nakon što je izgubio svoj posao. Štaviše, rekao je da loš kvalitet usluga predstavlja dobru priliku za svakoga da uloži u visokokvalitetne usluge.

Na skali od 1 do 5, gde 1 znači "sasvim nepotrebno", a 5 znači "apsolutno potrebno", koliko je bitno da se ulaže u ove oblasti?

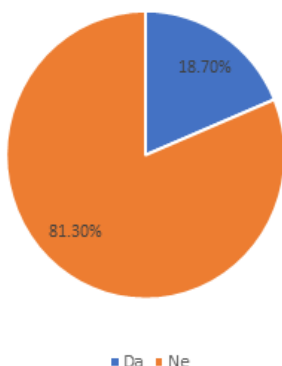

Većina ispitanika fokus grupe iz Južne Mitrovice izjavila je da ne zna koji su to prioriteti za ulaganja, tvrdeći i da opština nema strategiju u pogledu preduzetništva kod mladih. Jedan ispitanik je preporučio da opština izgradi okruženje koje će poštovati i koristiti kreativnost mladih ljudi.

Ispitanici iz Severne Mitrovice takođe su bili uopšteni u svom odgovoru, ali su neki izrekli konkretne preporuke, kao što je investiranje u institucije koje će se baviti mladima i kulturom ili ulaganjem u neformalno obrazovanje. Oni su se osvrnuli i na mnoge donacije za start-up biznise upriličene svih ovih godina i upozorili da bi slični budući programi morali da budu bolje kontrolisani.

Region Mitrovice, posebno severne opštine, dobio je veliku međunarodnu pomoć u proteklih nekoliko godina. Međutim, rasprave o efektu tih investicija i dalje su u toku. Ogromna većina naših ispitanika ne smatra da su finansijska sredstva uložena u preduzetništvo utrošena na pravilan način.

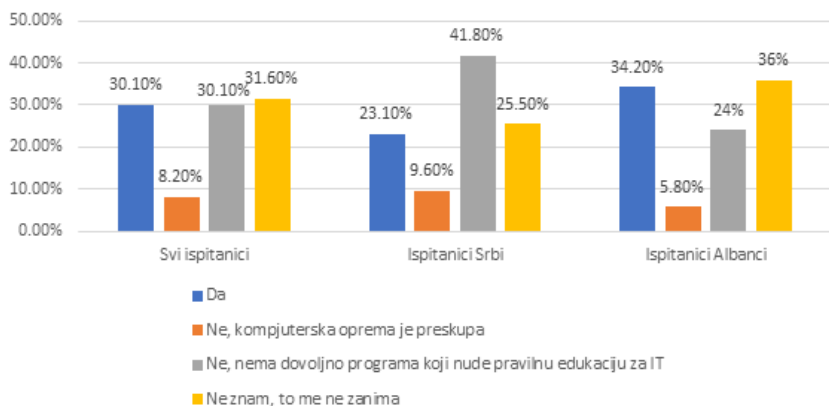
Da li ste zadovoljni aktuelnom raspodelom donatorskih sredstava za razvoj preduzetništva?

Od ispitanika koji su ponudili neku vrstu objašnjenja o tome zašto misle da je donatorska pomoć bila neuspešna, većina (62,8%) navodi korupciju, a 20% je izjavilo da je to zbog nepravilne raspodele.

Na kraju, imajući u vidu ubrzani razvoj savremenih tehnologija, ispitanici su upitani da procene dostupnost tržišta rada na Internetu. Suprotno od stereotipičnih očekivanja, skoro da nema razlika u odgovorima između žena i muškaraca po ovom pitanju. Kada je reč o muškarcima, procenat ispitanika koji su nezainteresovani za IT tehnologiju jeste 32,5%, dok 31,1% žena deli ovakvo mišljenje. Međutim, procenat žena koje smatraju da nema dovoljno programa koji nude obrazovanje u oblasti IT sektora (36,8%) viši je nego kod muških ispitanika (23,6%).

Mislite li da vam je tržište rada na Internetu dovoljno pristupačno?

Više od polovine ispitanika ne zna da li postoji IT kompanija u njihovom gradu/mestu.

Postoji li IT kompanija u vašem gradu/mestu?

